

TÜRK HEMŞİRELER DERNEĞİ
GENEL MERKEZİ

TURKISH NURSES ASSOCIATION

Yüksel Caddesi No: 35/6 06420 Kızılay - ANKARA
Tel : +90 312 431 80 99 Fax : +90 312 431 80 99

Sayı: 04

13.01.2021

Sayın Dr. Fahrettin KOCA

Bakan

T.C. Sağlık Bakanlığı

COVID-19 ile mücadele sürecinde sağlık hizmetinin daha nitelikli ve güvenli olmasını sağlamak için meslektaşlarımızın ve sağlık çalışanlarının yaşadıkları ve dile getirdikleri sorunların çözülmesi önemlidir. Özellikle hasta sayılarının arttığı ve hastanelerde yeniden açılan COVID klinik ve yoğun bakım ünitelerini nedeniyle; meslektaşlarımız ve sağlık çalışanlarının dinlenmeden ve rahatlayamadan uzun çalışma saatleri, yoğun hasta sayısı gibi sorunları artmakta ve yoğun bir şekilde yaşamaktadırlar. Bu bağlamda meslektaşlarımız tarafından yaşanan sorunları ve sorunların çözümüne yönelik önerilerimizi içeren “COVID-19 Mevcut Durum Analizi Raporu-11” başlıklı rapor, Bakanlığımıza bilgi akışı sağlanması ve sorunların çözülmesi amacıyla ekte sunulmuştur (EK.1).

Ayrıca son zamanlarda görsel, işitsel ve yazılı basında “COVID-19 nedeniyle hayatını kaybetmiş ve tanı almış hekim ve diğer sağlık çalışanlarının” sayılarına yönelik haberler yer almaktadır. Ancak hemşire dahil diğer tüm sağlık çalışanlarına ilişkin bu bilgilerin mesleklere yönelik ve tam olarak tarafınızdan açıklanma talebimizi tekrar bildirir, gereğini bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla.

TÜRK HEMŞİRELER DERNEĞİ

COVID- 19 MEVCUT DURUM ANALİZİ RAPORU-11

THD Mevcut Durum Analiz Raporu-11, Türk Hemşireler Derneği'nin e-postasına şube ve il temsilciliklerinden ile üyelerinden gelen mesajlardan ve online anket sonuçlarından elde edilen verilerden oluşturulmuştur.

Sorun: Meslektaşlarımız, nitelikli bakım verme konusunda hala engellerle karşı karşıya kalması

Alandan gelen sorunlar

- Pandemi süresince, görev tanımı dışındaki işlerin yaptırılması (doktor, sekreter, temizlik görevlisi vb.)
- Tükenmişliğe ve motivasyon düşüklüğüne yol açacak düzeyde hemşirelerin fazla mesai ile 24 saat gibi uzun çalışma saatlerinde ve aşırı iş yükü altında çalıştırılması (*Hemşirelerin %49.4'ü 24 saat, %61.7'si haftada 40-48 saat arasında çalıştığını belirtmektedir*)
- Pandemi süresince klinikte çalışan hemşirelerin yoğun bakım ünitelerinde görevlendirilmesi nedeniyle az sayıda hemşire, fazla mesai ve uzun çalışma saatleri ile çalıştırılması, aynı zamanda normal kliniklerde de Covid-19 pozitif olan hasta ve yakınlarına bakım verilmesi
- Klinik, yoğun bakım üniteleri gibi yataklı tedavi hizmetlerinin verildiği birimlerde ekibe, tedavi ve bakım sürecine, fiziki ortalama, çalışma şekline uyumu olumsuz etkileyecek düzeyde hemşirelerin görev yerlerinin sık değiştirilmesi
- Nitelikli ve güvenli bakımın sürdürülmesi için yeterli sayıda yeni hemşire istihdamının yapılmaması
- Özellikle Aile Sağlığı Merkezlerinde uygun aşı uygulama programlarının yapılmaması ve bunun hemşirelere mobbing olarak yansıtılması
- Kronik bir hastalığı (İmmünosupresif ilaç almayı gerektiren...vb gibi) olan sağlık çalışanlarının Covid-19 kliniklerinde aktif olarak çalıştırılması ya da yöneticinin inisiyatifine bırakılması

Öneri

- Nitelikli ve güvenli hemşirelik bakımının sunumu için kliniklerdeki hasta yoğunluğu/bakım yüküne göre hemşire-hasta oranının ayarlanması, yoğun bakımlarda hemşire-hasta oranlarının “Yataklı Sağlık Tesislerinde Yoğun Bakım Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ” dikkate alınarak düzenlenmesi
- Hemşirelerin görev yerlerinin sık sık değiştirilmemesi, Sağlık Bakanlığı’nın uzun çalışma saatlerinin düzenlenmesine yönelik önerilerinin uygulanması ve buna yönelik denetimlerin yapılması
- Pandemi sürecinde her hastanın Covid-19 (+) olarak düşünülmesi ve bunun gereği olarak koruyucu ekipman sağlanması ve ihtiyacı olan hastanın yoğun bakım gibi birimlere sevkinin uygun bir şekilde yapılması
- Pandemi sürecinde iş yükleri artan ASM’lerde görev yapan hemşirelerin planlı bir aşı uygulaması yapabilmeleri için Sağlık Bakanlığı tarafından planlamaların yapılması. Hem mevsimsel ve yaş ilişkili aşılama planı yapılırken pandemi koşullarının dikkate alınması, zamana yayılarak yapılması hem de hastane ve ASM’lerde Covid-19 aşılama programının uygun sayıda ve eğitilmiş hemşireler tarafından yürütülmesi
- Hemşire iş gücünün yeterli hale getirilmesi için yeni kadroların tesis edilerek, atama bekleyen hemşirelerin istihdam edilmesi
- Yeni atanan hemşirelerin hızlı ve nitelikli bir oryantasyon eğitiminden geçirilerek deneyimli hemşirelerin gözetiminde çalıştırılması

Sorun: Covid-19 pozitif hastalara bakım verirken kullanılması gereken kişisel koruyucu ekipmanların, meslektaşlarımızın ve hastalarımızın sağlığını tehlike sokacak düzeyde yetersiz olması

Alandan gelen sorunlar

- Hemşirelerin Covid-19 enfeksiyonu olan hastalara bakım verirken T.C. Sağlık Bakanlığı Rehberinde yer alan kişisel koruyucu ekipmanlara ulaşmada sorun yaşamaması (*Hemşirelerin %47’si halen koruyucu ekipmana ulaşmada sorun yaşamaktadır*).
- Kişisel koruyucu ekipmanların Sağlık Bakanlığı Covid-19 Rehberine uygun bir biçimde kullanılmaması (tüm gün tek koruyucu ekipman ile kirli alanda çalışma)
- ASM’lerde koruyucu ekipmanın bulunmaması, kendi imkanları ile ekipman sağlanması (A101’den eldiven alımı gibi)

Öneri

- Kurumların T.C. Sağlık Bakanlığı Covid-19 Rehberi'ne uygun olarak gerekli bütün önlemleri alması, çalışanlarına yeterli ve nitelikli kişisel koruyucu ekipman temin edilmesi ve doğru bir şekilde kullanılmasının sağlanması

Sorun: Meslektaşlarımız, nitelikli bakım verebilecek şekilde psikolojik sağlıklarını sürdürme konusunda engellerle karşı karşıya kalması

Alandan gelen sorunlar

- Pandemi sürecinde yapılan görevlendirmelerde sorunlar yaşanması
- Hastanelerde yaşanan sorunların çözümlenmemesi ve bu sorunların yönetici baskısı nedeniyle, bakanlığımız ve ilgili mercilere iletilmemesi ve bunun sonucu olarak çaresizlik, güçsüzlük ve tükenmişlik yaşanması (*Hemşirelerin %72'si tükenmişlik, %49.5'i umutsuzluk yaşadığını belirtmiştir*)
- Gebelikte Covid-19 ile enfekte olma riski ve prognozundaki belirsizlikler nedeniyle gebe meslektaşlarımızın yoğun endişe yaşaması, bununla birlikte çalışmaya devam etmek zorunda olması
- Ebeveynlerin ikisinin de sağlık çalışanı olması nedeniyle bebek/çocuk bakımı sorunu yaşanması (çocuklarını hastaneye götürme vb.)

Öneri

- Kurum yöneticilerine, pandemi sürecini yönetme ve çalışanlara uygun yaklaşım konusunda yardımcı/ destekleyici programların yapılması
- Çalışanların görev yerlerinin sık değiştirilmemesi, görev yeri değişikliğinin yapılması gerekiyorsa ilgili mevzuatın dikkate alınması
- Sağlık Bakanlığı'na bağlı kurumlarda çalışan gebelerin de ilgili genelgeler kapsamına alınarak idari izinli sayılması, bu mümkün değilse gebe sağlık çalışanlarının zorunlu hallerde göreve çağırılması ve en az riskin olduğu alanlarda çalıştırılması
- Ebeveynlerin ikisinin de sağlık çalışanı olması nedeniyle bebek/çocuk bakımı sorunu yaşanmaması için maddi kayıp olmayacak şekilde bir ebeveynin izinli sayılması

Sorun: Meslektaşlarımızın, ekonomik olarak mağdur edilmesi ve ek ödemelere ilişkin sorunlar yaşaması

Alandan gelen sorunlar

- Ek ödeme yapılan kurumlarda, ödemelerin Bakanlık genelgesine uygun olmayan bir şekilde yapılması
- Aynı statüde bulunan sağlık kurumları arasında sağlık personeline ödenen ek ödemeler (döner sermaye) arasında farklılıklar bulunması
- Pandemi klinikleri dışındaki kliniklerde çalışan sağlık personelinin de kliniklerinde Covid-19 pozitif hastalara bakım vermesine rağmen ek ödemeden yararlanamaması (Acil servisler, ameliyathane, Covit-19 poliklinikleri gibi)
- Ek ödemelerin yapılmaması
- Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı'nın 30.11.2020 tarih ve 46676 sayılı yazısına istinaden kamu kurum ve kuruluşlarının çalışma başlama ve bitiş saatlerinin 10.00-16.00 saatleri arasındaki düzenlemenin hemşire ve sağlık çalışanlara uygulanmaması
- Geçim sıkıntısını azaltmak için insani olmayan, yaşamı tehlikeye atacak ve sağlık sorunlarına neden olacak düzeyde fazla mesai taleplerinin olması ve bunun yöneticiler tarafından kabul edilmesi (200 saate varan fazla mesai)

Öneri

- Döner sermaye, performans dayalı vb. ek ödemeler sağlık çalışanları arasında ciddi adaletsizliğe yol açmaktadır. Bu nedenle bu tür ödeme ve promosyon sistemlerinin tamamen kaldırılması ve maaşlarda güncel ekonomik koşullar dikkate alınarak düzenleme yapılması
- Hemşire maaşlarının insanca yaşamaya yetecek düzeye çıkarılması
- Kurum yöneticilerin insiyatifine bırakılan ek ödemelerinin denetlenmesi
- Ek ödemelerin standart şekilde tüm sağlık çalışanlarına eşit olacak bir modelde verilmesi
- Hemşireler için daha önceden söz verilen 3600 ek göstergenin en kısa sürede kabul edilerek maaşlara yansıtılması
- Kamu kurum ve kuruluşlarının çalışma başlama ve bitiş saatlerinin 10.00-16.00 olması nedeniyle sağlık çalışanları açısından da adaleti ve hakkaniyeti sağlamak için bu kararda belirtilen saatler dışındaki çalışma saatlerinin fazla mesai ücreti veya nöbet ücreti olarak ödenmesine ilişkin düzenleme yapılması
- Filli hizmetin, geçmiş yıllara yansıtılacak şekilde düzenleme yapılması

Sorun: Meslektaşlarımızın, şiddet ve baskıya maruz kalması

Alandan gelen sorunlar

- Hekim, yönetici ve/veya sendika üyeleri tarafından fiziksel, sözel ve duygusal şiddete maruz kalması
- Sağlık çalışanları arasında şiddetin olması
- Sağlık hizmeti alanlar/yakınları tarafından sağlık çalışanlarına şiddet uygulanması
- Sağlık çalışanları, Covid-19 nedeniyle toplum tarafından damgalanması

Öneri

- Yöneticilerin liyakata dayalı olarak atanması
- Şiddete sıfır tolerans ilkesi ile gerekli düzenlemelerin ve önlemlerin alınması ve hukuki yaptırımların yapılması
- Şiddetin nedenleri araştırılarak nedenlerin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılması
- Sağlık çalışanları arasında çalışma barışını bozacak uygulamaların tüm yönetim düzeyinde sonlandırılması ve önlenmesi